

Euroopan unionin
neuvosto

Luxemburg, 25. kesäkuuta 2018
(OR. en)

10369/18

MOG 45
COPS 232
CFSP/PESC 601
COHAFA 51
RELEX 577
YEMEN 3

YHTEENVETO ASIAN KÄSITTELYSTÄ

Lähettiläjä:	Neuvoston pääsihteeristö
Vastaanottaja:	Valtuuskunnat
Ed. asiak. nro:	10238/18, MOG 44, COPS 231, CFSP/PESC 600, COHAFA 50, RELEX 576, YEMEN 2
Asia:	Neuvoston päätelmät Jemenistä – Neuvoston päätelmät (25. kesäkuuta 2018)

Valtuuskunnille toimitetaan liitteessä neuvoston istunnossaan 25. kesäkuuta 2018 hyväksymät päätelmät Jemenistä.

NEUVOSTON PÄÄTELMÄT JEMENISTÄ

1. EU ilmaisee jälleen äärimmäisen huolensa Jemenin tilanteen jatkuvasta huononemisesta ja siitä, että konfliktin osapuolet ovat jatkaneet sotilaallisia yhteenottoja, viimeksi Hodeidan kaupungissa ja sen ympäristössä. Tämä on johtanut vihamielisyyksien eskaloitumiseen ja jo valmiiksi katastrofaalisen humanitaarisen tilanteen huononemiseen. EU toistaa, että konfliktiin ei voi olla sotilaallista ratkaisua, ja antaa vankan tukensa YK:n pääsihteerin Jemenin erityislähettiläänä toimivalle Martin Griffithsille ja tämän ponnisteluille osallistavan poliittisen ratkaisun löytämiseksi tähän konfliktiin. EU aikoo pitää yllä yhteytensä kaikkiin konfliktin osapuoliin ja on valmis lisäämään toimintaansa Jemenissä, mukaan lukien humanitaarisen avun toimittaminen koko maahan ja kehitysavun tarjoaminen hankkeiden rahoittamiseksi elintärkeillä aloilla. EU ilmaisee syvän huolensa Jemenin sisäisen poliittisen rakenteen pirstaloitumisen vuoksi. EU vahvistaa jälleen vankan sitoutumisensa Jemenin yhtenäisyyteen, suvereniteettiin, itsenäisyyteen ja alueelliseen koskemattomuuteen ja kehottaa kaikkia toimijoita maassa ja alueella kunnioittamaan niitä täysimääräisesti.
2. EU palauttaa mieleen aikaisemmat neuvoston päätelmät Jemenistä ja erityisesti 3. huhtikuuta 2017 ja 16. marraskuuta 2015 annetut päätelmät. Kestävä rauha voidaan saavuttaa ainoastaan neuvotteluilla, joihin kaikki asianosaiset osapuolet osallistuvat merkityksellisellä tavalla, mukaan lukien kansalaisyhteiskunta, naiset ja nuoret. EU tukee YK:n erityislähettilään ponnisteluja poliittisen prosessin käynnistämiseksi uudelleen ja erityisesti hänen aikomustaan aloittaa osallistavat poliittiset neuvottelut uudelleen mahdollisimman pian. Neuvotteluissa on tarkoitus keskustella erityislähettilään poliittisesta kehyksestä, joka kattaa vaiheittaisen siirtymäkauden turvallisuuden ja poliittiset järjestelyt. EU ilmaisee huolensa siitä, että uusimmat tapahtumat saattavat vaarantaa YK-johtoiset ponnistelut konfliktin poliittisesta ratkaisusta käytävien neuvottelujen aloittamiseksi uudelleen, ja panee tyytyväisenä merkille erityislähettiläs Martin Griffithsin osoittaman YK:n päättäväisyyden edetä poliittisessa prosessissa. EU kehottaa kaikkia osapuolia pysäyttämään konfliktin yltymisen, noudattamaan pidättyvyyttä, pyrkimään kiireesti maanlaajuiseen aselepoon sekä tekemään rakentavaa yhteistyötä YK:n kanssa. EU kehottaa takaamaan YK:n erityislähettiläälle täyden ja esteettömän yhteyden kaikkiin asiaankuuluviin sidosryhmiin Jemenissä.

3. EU on vakavasti huolissaan sotilaallisten operaatioiden viimeaikaisesta kiihtymisestä Hodeidan kaupungissa ja satamassa sekä niiden ympäristössä, sekä myös koalition sotilaallisten operaatioiden vaikutuksista siviiliväestöön. EU kehottaa kaikkia konfliktin osapuolia varmistamaan siviilien suojelun ja kunnioittamaan täysin kansainvälistä humanitaarista oikeutta, mukaan lukien humanitaarisen avun esteetön pääsy sekä turvallinen kulku niille, jotka haluavat paeta taisteluita. Tässä yhteydessä EU palauttaa mieleen, että Hodeidan satamalle ei ole tällä hetkellä toimivaa vaihtoehtoa tarvittavien kaupallisten ja humanitaaristen tarvikkeiden jakelukeskuksena. Se kehottaa kaikkia osapuolia takaamaan Hodeidan sataman täysimääräisen ja tehokkaan toiminnan, koska se on elintärkeä yhteyspiste humanitaariselle avulle ja perustarvikkeiden kaupalliselle tuonnille.
4. EU tuomitsee huthien ballistiset ohjusiskut Saudi-Arabian kuningaskuntaan, myös siviilikohteisiin, ja Bab el Mandebin salmen kautta kulkeviin aluksiin. EU ilmaisee vakavan huolensa ballististen ohjusten ja teknologian leviämisestä. Nämä toimet lisäävät alueellisia jännitteitä ja vaarantavat Jemenin naapurimaiden turvallisuuden ja vakauden muun muassa Afrikan sarvessa, sekä merenkulun vapauden erityisesti Punaisen meren alueella ja maailmanlaajuisen merikaupan. EU panee huolestuneena merkille Jemeniä käsittelevän YK:n asiantuntijajaneelin raportin päätelmät, joiden mukaan YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselman 2216 14 kohdassa asetettua asesulkua ei ole noudatettu.
5. Alueen vakaus on erittäin tärkeää EU:lle. EU aikoo tehostaa toimiaan Jemenissä ja on sitoutunut kokonaisvaltaiseen ja strategiseen toimintatapaan, joka kattaa kaikki asiaankuuluvat alueelliset toimijat. EU ja sen jäsenvaltiot pyrkivät olemaan aktiivisesti yhteydessä alueellisiin toimijoihin, myös tehostettujen poliittisten kuulemisten kautta, tukeakseen YK:n pääsihteerin Jemenin erityislähettilään toimia sellaisen kattavan sopimuksen edistämiseksi, jolla konflikti saadaan loppumaan. EU toistaa kehotuksensa kaikille kansainvälisille ja alueellisille toimijoille ryhtyä rakentavaan yhteistyöhön jemeniläisten osapuolten kanssa konfliktin liennyttämiseksi ja neuvotteluratkaisun löytämiseksi.

6. EU toistaa tuomitsevansa jyrkästi siviileihin kohdistuneet hyökkäykset ja vetoaa jälleen voimakkaasti kaikkiin osapuoliin, jotta ne huolehtisivat siviilien suojelusta ja noudattaisivat kansainvälistä humanitaarista oikeutta ja kansainvälistä ihmisoikeuslainsäädäntöä sekä kunnioittaisivat siviiliväestön ja taistelijoiden sekä siviilikohteiden ja sotilaskohteiden erottelun periaatetta ja oikeasuhteisuuden periaatetta ja noudattaisivat varovaisuutta vihollisuuksiin osallistuessaan. EU on syvästi huolissaan vaikutuksista, joita aiheutuu jatkuvista vihollisuuksista, kuten pommituksista tiuhaanasutuilla alueilla, kaupunkien piirityksistä, henkilömiinojen ja rypäleammuksien käytöstä, sekä siviili-infrastruktuureja, muun muassa kouluja, terveydenhuoltolaitoksia, asuinalueita, toreja, vesijärjestelmiä, satamia ja lentoasemia tuhoavista hyökkäyksistä. Rikkomuksiin syyllistyneiden asettaminen vastuuseen teoistaan on tärkeä osa prosessia, jolla nykyiseen konfliktiin saadaan kestävä ratkaisu. EU kehottaa konfliktin kaikkia osapuolia lopettamaan lasten värväämisen tai käyttämisen sotilaina sekä muut vakavat lapsiin kohdistuvat, sovellettavan kansainvälisen oikeuden ja normien vastaiset loukkaukset. Lisäksi EU kehottaa kaikkia osapuolia vapauttamaan jo rekrytoimansa lapset ja tekemään yhteistyötä YK:n kanssa lasten kuntouttamiseksi ja uudelleensopeuttamiseksi omiin yhteisöihinsä. Lisäksi EU vetoaa konfliktin kaikkiin osapuoliin, jotta ne ryhtyisivät kaikkiin tarvittaviin toimiin ehkäistäkseen ja torjuakseen kaikenmuotoista väkivaltaa, mukaan lukien seksuaalinen ja sukupuoleen perustuva väkivalta aseellisissa konfliktitilanteissa.
7. EU toistaa kiireellisen kehotuksensa konfliktin kaikille osapuolille toteuttaa tarvittavat toimet tehokkaan, puolueettoman ja riippumattoman tutkinnan varmistamiseksi kaikkien väitettyjen ihmisoikeusloukkausten ja -väärinkäytösten sekä väitettyjen kansainvälisen humanitaarisen oikeuden loukkausten osalta kansainvälisten normien mukaisesti ja rankaisemattomuuden lopettamiseksi. Tähän liittyen EU tukee Yhdistyneiden kansakuntien ihmisoikeusneuvoston päätöslauselman A/HRC/36/31 täysimääräistä täytäntöönpanoa merkittävien kansainvälisten ja alueellisten asiantuntijoiden ryhmän perustamiseksi. Kehotamme kaikkia osapuolia antamaan ryhmälle täyden ja avoimen pääsyn ja tekemään sen kanssa yhteistyötä, jotta ryhmä voi suorittaa saamansa tehtävät. Lisäksi kannustamme ihmisoikeusvaltuutetun toimistoa jatkamaan teknisen avun toimittamista kansalliselle komissiolle.

8. EU on huolissaan myös rikollis- ja terroristiryhmien lisääntyneestä läsnäolosta Jemenissä, mukaan lukien Arabian niemimaan al-Qaida ja Isis/Da'esh, ja tuomitsee äärimmäisen voimakkaasti kaikki terrori-iskut. EU kehottaa Jemenin hallitusta ottamaan vastuun nykyistä epävakasta tilannetta hyväkseen käyttävien terroristiryhmien vastaisesta toiminnasta. On erityisen tärkeää, että kaikki konfliktin osapuolet ryhtyvät päättäväisiin toimiin näitä ryhmiä vastaan.
9. Jemenin konflikti on jatkunut jo neljä vuotta ja aiheuttanut maailman pahimman humanitaarisen kriisin: yli 22 miljoonaa ihmistä – 80 prosenttia väestöstä – on humanitaarisen tuen tai suojelun tarpeessa. Yli 10 miljoonaa ihmistä on kiireellisen avun tarpeessa. Yli kaksi miljoonaa ihmistä on joutunut siirtymään kotiseudultaan maan sisällä. Jatkuvat vihollisuudet vaikuttavat erityisesti heikossa asemassa oleviin henkilöihin, naisiin ja lapsiin. Humanitaarisen yhteisön ponnisteluista huolimatta yli 17 miljoonaa ihmistä Jemenissä kärsii elintarvikepulasta ja heistä yli kahdeksan miljoonaa kärsii vakavasta elintarvikepulasta ja on vaarassa kuolla nälkään. Julkisten peruspalveluiden tarjoamisen häiriintyminen erityisesti terveyden, sanitaation ja koulutuksen aloilla on entisestään pahentanut meneillään olevaa humanitaarista kriisiä. Tilanteen huomioon ottaen EU on tyytyväinen Jemenin humanitaarista toimintaa koskevaan Yhdistyneiden kansakuntien suunnitelmaan vuodelle 2018. EU arvostaa Yhdistyneiden kansakuntien sekä Ruotsin ja Sveitsin hallitusten Genevessä vuonna 2018 järjestämän Jemeniä koskeneen korkean tason avunantajien tapahtuman tuloksia; kansainväliset avunantajat sitoutuivat lahjoittamaan yli kaksi miljardia USA:n dollaria. EU kannustaa kaikkia avunantajia toteuttamaan sitoumuksensa pikaisesti ja kanavoimaan apunsa Jemenin humanitaarista toimintaa koskevan YK:n vuoden 2018 suunnitelman kautta osana koordinoitua kansainvälistä vastausta kriisiin.

10. EU on edelleen sitoutunut elintärkeän avun toimittamiseen kaikille avuntarvitsijoille Jemenissä. Samaan aikaan EU yhtyy YK:n ja muiden avunantajien huoleen humanitaarisen toimintatilanteen kutistumisesta, mistä ovat osoituksena vaikeudet saada viisumeita ja lupia, humanitaarisen henkilöstön häirintä, pelottelu ja maalitauluksi ottaminen, tarkastuspisteiden ja mielivaltaisten pidätysten lisääntyminen, avun takavarikoiminen tai asiattomien tullimaksujen määrääminen tullivirkailijoiden toimesta tai ohjelmien peruuttaminen, mukaan lukien rokotuskampanjat. EU kehottaa kaikkia osapuolia toimimaan humanitaarisen yhteisön kanssa vilpittömässä hengessä sen varmistamiseksi, että kaikilla jemeniläisillä olisi mahdollisuus saada kipeästi tarvitsemaansa apua. EU kehottaa kaikkia konfliktin osapuolia noudattamaan kansainvälisen humanitaarisen oikeuden mukaisia velvoitteitaan sallia humanitaarisille avustustarvikkeille ja henkilöstölle turvallinen, nopea ja esteetön pääsy kaikille hallintoalueille ja helpottaa kaikkien apua tarvitsevien ihmisten saavuttamista. EU korostaa, että humanitaarinen apu on toimitettava noudattaen täysimääräisesti inhimillisyyden, neutraaliuden, puolueettomuuden ja riippumattomuuden periaatteita tarpeiden pohjalta, ja tuomitsee kaikki yritykset häiritä avun toimittamista. EU korostaa, että avunantajien on koordinoitava toimensa tehokkaasti keskenään.

11. EU on myös erittäin huolissaan kaupallisen ja humanitaarisen maahantuonnin pääsyn rajoittamisen vaikutuksista humanitaariseen tilanteeseen ja kehottaa konfliktin kaikkia osapuolia sallimaan kaupallisten ja humanitaaristen tarvikkeiden turvallinen, nopea ja esteetön pääsy ja helpottamaan sitä; tähän kuuluvat myös maahantuodut elintarvikkeet, polttoaine ja lääkinälliset tarvikkeet. On erittäin tärkeää varmistaa Jemenin satamien ja lentokenttien täysi ja kestävä avaaminen kaikelle kaupalliselle ja humanitaariselle maahantuonnille sekä lääkinällisille evakuoinneille ja kaupallisille lennoille; tämä koskee myös Hodeidan ja Saleefin satamia sekä Sana'an lentokenttää. EU korostaa, että kauppamerenkulun edellyttämistä toimista on tärkeää huolehtia tehokkaasti ja ajallaan, myös polttoainehuollon osalta, ja tukee täysin UNVIM:n (YK:n valvonta- ja tarkastusmekanismi) toiminnan jatkamista ja sen toimeksiannon esteetöntä täytäntöönpanoa kaikilta osin; EU harkitsee toimeksiannon vahvistamista. Jotta UNVIM voi toimia tehokkaasti ja toteuttaa toimeksiantonsa, koalition ja Jemenin hallituksen täysi yhteistyö on välttämätöntä. EU kehottaa erityisesti koalitiota varmistamaan, että UNVIM:n hyväksymät alukset pääsevät nopeasti määräsatamaansa Jemenissä. EU uudistaa kehotuksensa panna YK:n turvallisuusneuvoston asettama kohdennettu asevientikielto kokonaisuudessaan täytäntöön. Tältä osin EU toistaa soveltavansa edelleen tiukasti asevientiä koskevassa yhteisessä kannassa 2008/944 vahvistettuja sääntöjä.
12. EU ilmaisee huolensa raportoiduista uskonnon- tai uskonvapauden kieltämisistä, joihin on liittynyt syrjintää, laittomia vangitsemisia ja väkivaltaa. Erityisen huolestuttavaa on uskonnollisten vähemmistöjen ottaminen kohteeksi. Myös sananvapaus on uhattuna ja toimittajien pidätyksistä on raportoitu. EU ilmaisee huolensa myös uskottavista raporteista, jotka koskevat salaisia vankiloita Jemenin hallituksen hallussa olevilla alueilla.

13. EU on erittäin huolissaan siitä, että Jemenin talous on lähes romahtanut. Maan BKT on yli puolittunut sen jälkeen, kun konflikti alkoi vuonna 2015, ja noin 40 prosenttia kotitalouksista on ilmoittanut menettäneensä ensisijaisen tulonlähteensä. Talouskriisi, julkisten palveluiden romahtaminen, laukkaava inflaatio erityisesti perushyödykkeiden hintojen osalta (elintarvikkeiden hinnat ovat nousseet 30 prosenttia) ja Jemenin rialin devalvoiminen puoleen entisestä arvostaan edistävät omalta osaltaan humanitaarisen kriisin pahenemista. Jopa 1,4 miljoonan jemeniläisen muun kuin sotilasalan valtion virkamiehen säännöllinen palkanmaksu käytännössä päättyi vuoden 2016 lopulla, minkä vuoksi he ja heidän huollettavanaan olevat 5,6 miljoonaa ihmistä eivät pysty säännöllisesti hankkimaan ruokaa tai lääkkeitä. Koska valtion virkamiehille ei ole maksettu palkkaa, vain puolet Jemenin terveydenhuoltolaitoksista on toiminnassa ja vesihuolto- ja sanitaatiojärjestelmiä ei ole ylläpidetty. Näin ollen EU kehottaa Jemenin hallitusta kiireellisesti maksamaan, myös takautuvasti, valtion virkamiesten palkat koko maassa. Tämä koskee erityisesti niitä virkamiehiä, jotka työskentelevät koulutuksen, terveydenhuollon ja sanitaation kaltaisilla kriittisillä aloilla. Se kehottaa hallitusta hallinnoimaan tulojaan ja tilejään vastuullisesti ja avoimesti sekä varmistamaan Jemenin keskuspankin paremman ja neutraalin toiminnan kaikkien jemeniläisten edun mukaisesti.
14. EU jatkaa kehitysavun toimittamista Jemenille asettaen etusijalle toimet, joilla pyritään maan vakauttamiseen sidosryhmille maan eri puolilla tarjottavan teknisen asiantuntemuksen, koulutuksen, mentoroinnin ja luontoisavustusten avulla. EU aikoo työskennellä vakailla alueilla paikallisviranomaisten kanssa parantaakseen sietokykyä, auttaakseen ylläpitämään peruspalveluiden tarjoamista sekä edistääkseen yhteisöjen kestäviä elinkeinoja erityisesti niiden yhteisöjen osalta, jotka kärsivät pitkäaikaisen kotiseudulta poissiirtymisen vaikutuksista. Toiminnassa keskitytään erityisesti terveyden, ravitsemuksen ja maaseudun sietokyvyn kaltaisiin aloihin. EU varmistaa humanitaarisen ja kehitysavun täysimääräisen täydentävyyden ja niiden välisen synergian kautta koko kriisiavun, varhaisen jälleenrakennusavun, sietokyvyn parantamisen ja vakauttamistoimien jatkumon.